

La frase del dia

“Espanya ha d’actuar igual que la justícia europea amb Junqueras”

Carles Puigdemont, PRESIDENT DE LA GENERALITAT A L'EXILI

Tribuna

Xavier Diez. Historiador

Onanisme de la identitat

“Som el 99%” fou el crit de guerra del moviment Occupy Wall Street, rèplica del 15-M que, a partir de setembre de 2011 ocupà espais emblemàtics d’una cinquantena de ciutats arreu dels Estats Units. La iniciativa, aleshores, va suscitar esperances entre aquells que veien anestesiadades unes esquerres impotents davant la deriva neoliberal de les darreres dècades. Vist en perspectiva, i fent una mirada al panorama actual, bé podríem concloure que, en realitat, “som 9.900 grupuscles del 0,01%”. La fragmentació d’aquest espai, per causes diverses, obsessives, i gairebé mai coincidents entre si, estan condemnant les esquerres, arreu, a la irrellevància.

CERTAMENT, i potser des del mitificat maig del 68, les transformacions socials del darrer mig segle han generat una mena de “tectònica de classes” que fa difícil buscar espais comuns entre una heterogeneïtat de persones amb interessos divergents. Bona part de les diverses tradicions ideològiques, potser van renunciar a crear un projecte prou atractiu per a la majoria social, i per contra, van endinsar-se a la recerca de nous proletaris. Es pot dir, aleshores, que en comptes d’unir els damnificats pel sistema, van establir una mena de competència a veure quin és el col·lectiu més dissortat i oprimat. Hi havia molt per triar: els no-blancs, les dones, els indígenes, els habitants de les colònies, les minories sexuals... Vejam, que no se’m mal interpreti. Aquestes causes que comportaven reparar injustícies seculars són èticament irreprotxables i políticament irrenunciabls. El problema és que sovint es va caure en el parany de dinàmiques on la recreació en el greuge era més gran que el projecte material per reparar-lo. A Nord-amèrica, fa diverses dècades que van popularitzar-se els estudis culturals, que si bé resultaven d’utilitat per reivindicar el paper d’aquells col·lectius que havien estat invisibilitzats

dels relats i les històries oficials, sovint han derivat en laberints de ressentiment que fa impossible el necessari diàleg amb el món. Es produeix, doncs, aquell fenomen denunciat per l’historiador Tony Judt en què tota conversa política havia desaparegut perquè cada col·lectiu es re- cloïa en la pròpia seguretat del gueto.

ENTRE ELS ESPAIS més actius darrerament, i que estan acaparant bona part de l’atenció de l’espai de les esquerres, trobem el moviment Queer, en bona part teoritzat per pensadores com Judith Butler, consistent a impugnar les creences tradicionals sobre la sexualitat en tant que construcció més social que biològica. Fruit del relativisme cultural i el postmodernisme, aquest corrent està impugnant els convencionalismes amb un elevat grau d’agressivitat. Més enllà de les teories, grups i grupuscles que tenen aquestes idees com a banderes, estan tensionant el debat fins al punt que no resulta fàcil caure en el sectarisme i

“Assistim a una mena d’onanisme de la identitat entre les esquerres, en què a còpia de posar l’èmfasi en qüestions secundàries s’acaba renunciant a la transformació social i als valors republicans

una mena de maccarthisme queer. Això s’ha traduït, per exemple, en linxaments mediàtics a dissidents que no comparteixen la seva visió del món i sabotatge, fins i tot en un món acadèmic que hauria de caracteritzar-se per la llibertat de pensament, a qui no combrega amb aquestes teories. Dins el moviment feminista, els antagonismes entre aquells sectors més tradicionals on la dimensió de la discriminació material i econòmica d’una banda, i aquelles que consideren central la qüestió del gènere o el binarisme, fa que sovint algunes reunions puguin acabar com les pel·lícules de Quentin Tarantino.

QUE INTEL·LECTUALMENT puguin tenir, parcialment o total, raó en la seva cosmovisió i reivindicacions (i, realment cal un esforç col·lectiu per assumir responsabilitats respecte a l’acceptació de les diferències i la solidaritat amb les discriminacions que moltes persones pateixen) no exclou que estiguin cometent un error. Perquè, al cap i a la fi, assistim a una mena d’onanisme de la identitat, en què la diferenciació radical respecte dels convencionalismes, fins al punt que la singularitat esdevé una bandera, en realitat equival a la renúncia a la transformació social i als valors republicans, i a posar l’èmfasi en qüestions, mal que pesi, secundàries.

ENFRONT A LA PRÒPIA responsabilitat de fragmentar les esquerres, és habitual titllar qui no s’adhereix a la causa, de “patriarcat colonial heteronormatiu”. Francament, una esquerra que necessita dur un diccionari a la mà, i que incorre en contradiccions com ara l’acceptació de restriccions sexuals i d’indumentària en religions no cristianes (inacceptables per a dones occidentals) fan caure en contradiccions tan flagrants que no fan res més que desacreditar les esquerres. Potser aquest era el pla d’aquells a qui inquietaven els manifestants que, davant Wall Street, anunciaven que eren el 99%.

De set en set

Josep Maria Casasús

Verdaguerià

Ser verdaguerià no és una categoria anacrònica ni reaccionària. Ben al contrari. Verdaguerians cultes i exigents, com Narcís Garolera, saben que Jacint Verdaguer, el més gran dels nostres poetes i articulistes de la modernitat primerenca, era també inconformista, rebel, dissident. El mateix Garolera, catedràtic jubilat de la Universitat Pompeu Fabra, és un vogador intrèpid en els corrents adversos de la desmemòria col·lectiva respecte a algunes persones i de la contenció excessiva en explicar experiències pròpies. Per aquest motiu i altres, cal llegir el seu llibre novell, *Galeries del record (Memòries d’un filòleg)*. El

Són una obra mestra de l’articulisme de combat des de la llibertat de consciència

presentarà a l’Ateneu Barcelonès el 16 de gener vinent. El filòleg Garolera ha investigat en l’obra del Verdaguer poeta, cronista de viatges, narrador d’excursions, i en una dimensió punyent del nostre clàssic més popular: la d’autor del cicle periodístic que publicà amb un títol explícit: *En defensa pròpia*. Són textos que conformen una obra mestra de l’articulisme de combat des de la llibertat de consciència, com el Zola de *J’accuse* i el Maragall de *La ciutat del perdó*. Això explica que anarquistes com Joan Peiró admirassin mossèn Cinto. Entrava en els cànons del periodista d’esquerres. En les memòries de Garolera podem seguir com ha preparat també edicions crítiques de Sagarra i de Pla. Hi ha trobat entrebancs i animadversions. En aquest sentit, Garolera, que excel·leix com a verdaguerià acadèmic, ha estat també, a petita escala, un verdaguerià existencial.

Sísif

Jordi Soler

